

Ο πιο καλός μας σύμβουλος - Του Πρωτοπρεσβύτερου Γεωργίου Δορμπαράκη

/ [Γνώμες](#)

«Πολλές συμβουλές δίνονται για το συμφέρον μας, τίποτε όμως δεν είναι πιο αρμόδιο στον καθένα από τη δική του γνώμη, δηλαδή τη συνείδησή του» (όσιος Μάρκος ο ασκητής, Περί πνευματικού νόμου, κεφ. 68).

- Γράφει ο Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Δορμπαράκης

Ο όσιος Μάρκος (4ος αι.) αποτελεί έναν από τους μεγάλους ασκητικούς διδασκάλους, που επηρέασε θετικά τη ζωή πολλών συνανθρώπων του διαχρονικά, όπως τον όσιο Συμεών τον νέο θεολόγο για παράδειγμα – δεν είναι τυχαίο ότι στη Βυζαντινή εποχή επικρατούσε η γνώμη «πώλησον πάντα και αγόρασον Μάρκον»! Στο συγκεκριμένο μικρό κεφάλαιο του έργου του «Περί πνευματικού νόμου» προβαίνει σε μία εξαιρετική παρατήρηση που αποκαλύπτει τη βαθιά γνώση του για τον άνθρωπο, γνώση που απέκτησε και από τη μελέτη της Αγίας Γραφής και των προγενεστέρων από αυτόν Πατέρων, κυρίως όμως από την ασκητική του πείρα δεκαετιών πνευματικής εκκλησιαστικής ζωής.

Τι παρατηρεί ο άγιος; Πολλοί άνθρωποι γύρω μας – κι εμείς οι ίδιοι για τους άλλους – είναι έτοιμοι να μας βοηθήσουν με τη συμβουλή τους, όταν αντιμετωπίζουμε ένα πρόβλημα, συχνά μάλιστα και όταν δεν έχουμε πρόβλημα, και να μας υποδείξουν πράγματι το συμφέρον για εμάς. Αλλά και πολλά βιβλία υπάρχουν, παλαιότερα και νεώτερα, που εξίσου μας βοηθούν με τα γραφόμενά τους στην επιλογή της ορθής κατεύθυνσης της ζωής μας – η Αγία Γραφή, τα Πατερικά κείμενα, όλα τα εκκλησιαστικά γενικώς βιβλία δεν εντάσσονται μέσα σ' αυτήν τη χορεία των ωφέλιμων βιβλίων; Υπάρχει μάλιστα μία τέτοια ετοιμότητα παροχής συμβουλών από κάποιους συνανθρώπους μας, που λειτουργεί μάλλον αρνητικά ακόμη κι όταν χρειαζόμαστε τη γνώμη και τη συμβουλή τους – νιώθουμε ότι συμπεριφέρονται ως οι δάσκαλοι που από θέση ισχύος και αφ' υψηλού μάς προσφέρουν τα φώτα τους! Για τέτοιους «έτοιμους» προς διδασκαλία ανά πάσα στιγμή πρέπει να προέτρεψε ο άγιος Ιάκωβος ο αδελφόθεος στην καθολική επιστολή του «μη πολλοί διδάσκαλοι γίνεσθε, αδελφοί μου, ειδότες ότι μείζον κρίμα ληψόμεθα» – γνωρίζοντας ότι θα λάβουμε μεγαλύτερη καταδίκη!

Ανεξάρτητα όμως από τις συμβουλές που καλή ή κακή τη πίστει δίνουμε στους άλλους, συμβουλές πάντα για το συμφέρον τους που ο άγιος Μάρκος δεν αμφισβητεί, προβαίνει είπαμε στη βαθιά ανθρωπολογική παρατήρηση: ό,τι καλή συμβουλή κι αν μας δώσει ο άλλος, ο συνάνθρωπος, εάν εμείς οι ίδιοι δεν την αποδεχτούμε μέσα μας, αν δηλαδή δεν γίνουμε οι ίδιοι συμβουλάτορες και «ποιμένες» του εαυτού μας μέσω της συνειδήσεώς μας, μικρή επίδραση μπορεί να έχει για τη ζωή μας. Γιατί αυτό; Διότι – πέραν του γεγονότος ότι ο καθένας γνωρίζει καλύτερα από τους άλλους το τι συμβαίνει μέσα του, όπως σημειώνει ο απόστολος Παύλος: «ουδείς γινώσκει ανθρώπων τα του ανθρώπου ει μη το πνεύμα του ανθρώπου το εν αυτώ» – ο ίδιος τελικώς είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για τον εαυτό του και η δοσμένη από τον Θεό ελευθερία του είναι το πιο καθοριστικό και «κανονιστικό» στοιχείο για την πορεία της ζωής του. Όταν ο ίδιος ο Κύριος καλούσε να Τον ακολουθούν «όσοι θέλουν» – «όστις θέλει οπίσω μου ελθείν» – τι

άλλο ήθελε να μας πει πέραν της αλήθειας αυτής; Γι' αυτό και δεν έχει καμία σημασία η διά της βίας επιβολή μίας «πνευματικής» ζωής επάνω μας, (και δεν εννοούμε τη χρήση βίας της οργανωμένης Πολιτείας εναντίον αυτών που χρησιμοποιούν βία κατά των άλλων!), μάλιστα καταφέρνει το εντελώς αντίθετο: να αντιδρούμε έστω κι αν αναγνωρίζουμε τον θετικό για εμάς χαρακτήρα της! «Ίδού έστηκα επί την θύραν και κρούω» ακούγεται ο παρήγορος λόγος του Κυρίου για τον καθένα μας. «Όποιος ακούσει και μου ανοίξει, θα εισέλθω και θα παρακαθήσω μαζί του».

Οπότε το ζητούμενο για τον άγιο που εκφράζει συνολικά την ανθρώπινη φύση εν προκειμένω, είναι να στρέψει ο καθένας την προσοχή του στην επιμέλεια της συνειδήσεώς του - αυτή δίνει τις πιο ορθές συμβουλές ως η πιο αρμόδια! Κι επιμέλεια σημαίνει να φροντίζει ο άνθρωπος να τη διατηρεί καθαρή με την τήρηση των εντολών του Θεού. Όσο ο πιστός «κυνηγάει» με επίγνωση, δηλαδή με δική του ευθύνη και απόφαση, τους λόγους του Κυρίου για να τους εφαρμόσει, τόσο και μεταθέτει εαυτόν στον χώρο συντονισμού του με το φως του Θεού, συνεπώς πορεύεται μέσα στο άπλετο φως της παρουσίας Εκείνου - γίνεται όντως «θεοδίδακτος». Γι' αυτό και δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι το αμέσως επόμενο κεφάλαιο του κειμένου του αγίου Μάρκου λέει: «Εάν αποζητείς τη θεραπεία της ψυχής, να επιμελείσαι τη συνείδησή σου. Να εφαρμόζεις όσα σου υπαγορεύει και θα ωφεληθείς» (69).

Ποιο το πρακτέο; Μη σπεύδουμε πρώτα από όλα να κάνουμε το δάσκαλο, δίνοντας συμβουλές. Ακόμη κι αν φορτικά ο άλλος μάς το ζητάει, πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί. Και στην περίπτωση αυτή, μετά από προσευχή μυστική για να μας φωτίσει ο Θεός, λέμε τη γνώμη μας, αφήνοντας όμως τον άλλο να αποφασίσει τι θα κάνει. Οι σύγχρονοι ψυχολόγοι έχουν καταλάβει πολύ καλά το σημείο αυτό: αποφεύγουν να δίνουν συμβουλές σ' αυτούς που καταφεύγουν στη βοήθειά τους, καθοδηγώντας τους να βρουν μόνοι τους την απάντηση στα προβλήματά τους. Γιατί μάλλον όλοι γνωρίζουμε τη «λύση» σε ό,τι μας απασχολεί, αλλά αγνοούμε τον τρόπο να την ακολουθήσουμε, ή συχνότερα δεν βρίσκουμε τη δύναμη για κάτι τέτοιο. Και το ίδιο σ' ένα βαθμό συμβαίνει και με τους γονείς: όσο τα παιδιά τους είναι μικρά, ναι, το παράδειγμά τους πρώτιστα και ο λόγος τους έπειτα θα γίνονται οι καθοδηγοί τους. Όταν μεγαλώσουν όμως και μάλιστα στην εφηβεία τους, εκεί χρειάζεται πολύ περίσκεψη και φειδώ: η σπουδή για συμβουλές, και μάλιστα με προτεταμένο δάχτυλο, είναι η βόμβα για να κλονίσει τη σχέση των γονιών με τα παιδιά και να τους δώσει το «πάτημα» να αντιδράσουν και να κάνουν το εντελώς αντίθετο από τη συμβουλή τους. Η διαρκής ορθή πρόταση στην περίπτωση αυτή, αλλά και πάντα, είναι «να έρθουν στο φιλότιμο»! Γιατί «φιλότιμο» και προσωπική ευθύνη είναι ακριβώς το ίδιο!

Νεαρός υποτακτικός βρέθηκε στο ασκηταριό του μεγάλου οσίου Ποιμένα. Κι ο όσιος δεν του υπεδείκνυε τίποτε, δεν τον συμβούλευε. Κι όταν εκείνος παραπονέθηκε σε άλλον αδελφό της συνοδείας για τη «σιωπή» του Γέροντα, ο όγιος Γέρων που πληροφορήθηκε το παράπονο είπε: «Ό,τι βλέπει να κάνω εγώ ας κάνει και εκείνος»! Η συμβουλή με άλλα λόγια που κραυγάζει η ίδια η ζωή μας, και δευτερευόντως ο λόγος μας, είναι η πιο αξιόπιστη και δυνατή συμβουλή: κάνει τον άλλον να την αποδεχτεί ως πρόταση και της δικής του ζωής. Κι αυτή η συμβουλή πια είναι η πιο «αρμόδια»!

Πηγή: pemptousia.gr - pgdorbas.blogspot.com